

Elintarvepula Suomessa ja työväenhallitus

Suomen kriittillisen nälänhädän johdosta on mielenkiintoista tutustua niihin toimenpiteisiin, joihin Suomen työväenhallitus vallassa ollessaan ryhtyi nälänhädän estämiseksi. Tästä saa olivallisen kuvan allaolevasta työväenhallituksen elintarveosaston julkistuksesta. Se julaistiin viime huhtikuun 15 päivänä.

Elintarvelautakunnille.

Nojautuen Elintarvelautakuntien elintarpeiden tarkastuksen tuloksista Elintarveasiain osastolle lähettämiin tietoihin sekä Elintarvekomisarioiden ja Elintarvekomiteain antamiin raportteihin on Elintarveasiainosasto selvitellessään elintarveasiain nykyistä tilaa vallankumouksellisen Suomen alueella tullut sellaisiin tuloksiin, jotka ovat kaikkea muuta kuin ilahuttavat. Jo viime syksynä oli hallituksella selvillä, että maan omilla elintarvevarastoillaan ei tule tätä kulutuskautta läpäisemään, vaan ennemmin tai myöhemmin, jollei apua ulkomailta saada, Suomen kansalla on edessään nälkäkuolema. Osottihan silloin tilastot puuttuvan syömäviljamäärän olevan noin 76 mlj. kiloa. Tätä puuttuvaa määrää ei porvarillinen hallitus kyennyt maahan hankkimaan. Tosin pienempiä määriä sekä Venäjältä että Ruotsista on maahamme tämän kulutuskauden aikana saapunut, mutta ne eivät läheskään korvaa puuttuvaa viljamäärää. Vallankumouksen puhjettua on tuonti Venäjältä kuitenkin huomattavasti enentynyt ja toiveita on olemassa että aivan lähitulevaisuudessa saadaan enemmänkin viljaa sieltä. Tilanne maassa on nyt kehittynyt sille astelle, että omat viljavarat rupeavat olemaan lopussa. Useilla paikkakunnilla, niin maaseuduilla kuin kaupungeissakin syömävilja kaikki on loppuun kulutettu. Toisin paikoin on jo rukiin siemen tarkoin otettu käytäntöön ja pian kokonaan syöty. Onpa toisissa pitäjissä jo ohran ja kaurankin siemen nälänhädän pakosta käytetty syömäviljaksi. Siirtämällä sellaisilta paikkakunnilta, joilla vielä tilastojen mukaan vil-

jaa on olemassa hätääkärsivien seutujen asukkaille on Kansanvaltuuskunnan Elintarveasiainosasto toistaiseksi kyennyt lieventämään pahimman puutteen. Mutta kun useat Elintarvelautakunnat kuitenkin ovat laiminlyöneet lähettämästä elintarvetarkastuksien tuloksista tietoja Elintarveasiain osastolle ja täyttämästä Elintarveasiainosaston antamia määräyksiä, on Elintarveasiainosaston toiminta ollut vaikeaa, eikä aina ole voitu toimittaa apua ensi hätään. Asema tällä hetkellä ilman pontevaa toimintaa Elintarvelautakuntien ja Elintarveasiain osaston puolelta ja luottavaisista yhteisymmärrystä olisi toivoton, sillä maassa olevat viljavarat eivät riitä jos entinen määrä jaettaisiin kuluttajien kesken kuin korkeintaan toukokuun puoliväliin. Hyviä toiveita, kuten jo sanottu, on kuitenkin olemassa viljan saantiin nähden Venäjältä, joten asema tämän huomioon ottaen ei sentään ole aivan toivoton. Mutta kun toiveet, niin hyvät kuin ne ovatkin, eivät tällä hetkellä vielä ole kokonaisuudessaan täyttyneet ei Elintarveasiain osasto elintarveasioita maassa järjestäessään yksinomaan voi turvautua Venäjältä tulevaan apuun, vaan on se pakotettu ryhtymään sellaisiin toimenpiteisiin, että maan niin kauan kuin mahdollista omilla varoillaan tulee toimeen. Se viljamäärä mikä meillä omassa maassamme on, on varmasti käytettävissämme ja siihen etukädessä nälkää torjuessamme meidän on turvauduttava. Mutta ilman Elintarvelautakuntien ja elintarvetoimitsijain tehokasta apua ja luottavaa toimintaa ei Elintarveasiainosasto pysty asioita tätä tietä järjestämään. Maassa olevat viljavarat ovat jaettavat kaikkien kuluttajien kesken tasaisesti,

annoksia kaikkialla pienentäen. Toiset paikkakunnat eivät saa aikaisemmin joutua huonompaan asemaan kuin toisetkaan, toinen ei saa pitää varastoissaan itseään varten elintarpeita tulevaan satoon saakka toisen ollessa nyt jo vailla kaikkia henkensä pitimiä, toinen ei saa tuhlaten syödä toisen nähdessä nälkää. Nyt jo kulutuskeskukset ja useat maalaiskunnat voivat kuluttajilleen jakaa vain pieniä annoksia muuttamien nähdessä jo suoraan nälkää, kun taas sen toisilla seuduilla ei vielä ole tietoakaan puutteesta. Sellaisien paikkakuntien asukkaat, joilla elintarpeet jo ovat lopussa taikka ihan lähitulevaisuudessa loppuvat, tuntevat nyt jo suunnatonta katkeruutta sekä nykyistä hallitusta että niiden seutujen asukkaita kohtaan, joilla vielä on runsaasti elintarpeita eivätkä siitä huolimatta ole halukkaita niistä osaa nälkäänäkeville tovereilleen ja kansalaisilleen luovuttamaan, vaikka hyvin voisivat sen tehdä, ja mieliala tällaisten seutujen asukkaissa alkaa vähitellen muodostua sellaiseksi, että edellytykset elintarveanarkialle ovat valmiit. Jos emme ajoissa ryhdy pontevasti poistamaan edellytyksiä yleisen elintarveanarkian syntymiselle, joutuvat varmaan niidenkin seutujen asukkaat, joilla elintarpeita vielä on, kokemaan nälkiintyneiden joukkojen aikaansaamaa elintarveanarkiaa ja mellakoita. Siis yhteinen taistelumme nälänhädän torjumiseksi tällä hetkellä on yhtä tärkeä ja ehkäpä tärkeämpikin kuin taistelu vihollisiammekin vastaan. Ja tähän taisteluun on jokaisen kansalaisen otettava tehokkaasti osaa jättämällä syrjään kaikki itsekkäät pyyteet. Urautuvaisuutta ja annettujen määräysten noudattamista vaaditaan nyt jokaiselta ja varsinkin Elintarvelautakunnilta. Elintarvelautakuntien on ehdottomasti noudatettava niille annettuja määräyksiä ja luovuttava kokonaan nurkantakaisesta itsekkästä politiikastaan, jota muutamin paikoin on ollut havaittavissa, sillä kun Elintarvelautakuntien valtuuksia on laajennettu on myöskin edesvastuu Elintarvelautakunnille samassa määrin lisääntynyt. Me emme kuitenkaan saa menettää toivoamme, sillä asiat varmasti saadaan jär-

jestykseen ja uhkaava nälänhätä saadaan torjutuksi. Viime aikoina onkin jo ruvennut näyttämään paljon paremmalta.

Omavaraistalouksien lopettaminen.

Maassa olevien viljavarastojen suhteen on Elintarvelautakunta ryhtynyt ratkaisevlin toimenpiteisiin.

Saadakseen viljan ja muiden elintarpeiden kulutuksen säännöstellyksi siten, että jokainen kansalainen elintarpeiden saantiin nähden joutuu samaan asemaan, on Kansanvaltuuskunta päätöksellään 20 p:ltä viime maaliskuuta määrännyt kaikki omavaraistaloudet lopetettavaksi 1 p:stä huhtikuuta ja velvoittanut Elintarvelautakunnat ottamaan haltuunsa omavaraistalouksien hallussa olleet elintarpeet sekä asettamaan omavaraistalouksien jäsenet korttijärjestelmän alaiseksi. Tämä toimenpide tulee tietystikin herättämään tyytymättömyyttä omavaraistalouksien jäsenten keskuudessa, jotka pääasiassa ovat maatyöläisiä ja maanviljelijöitä, sillä onhan luonnollista, että se joka on viljaa ja elintarpeita tuottanut pitää itseään muita oikeutetumpana sen käyttöön. Sitäpaitsi pelko raskaiden kevättöiden aikana joutua saamaan niukalti elintarpeita on omiaan herättämään levottomuutta ja tyytymättömyyttä. Elintarveasiainosasto on tämän kylläkin käsitänyt, mutta elintarveasiain tila maassa on pakottanut sen ryhtymään tähän toimenpiteeseen tietoisena siitä, että se laajoissa piireissä mahdollisesti tulee herättämään tyytymättömyyttä. Mutta tämä tyytymättömyys on poistettava selittämällä tyytymättömille niitä syitä, jotka ovat pakottaneet hallituksen tällaisiin toimenpiteisiin. Ja tämä on Elintarvelautakuntien velvollisuus. Elintarvelautakuntien tarkalleen noudatettava tätä määrystä ja pidettävä myöskin huolta siitä, että se tulee tarkkaan täytetyksi. Tätä määrystä täytäntöönpannessaan on Elintarvelautakuntien otettava huomioon seuraavaa:

Omavaraistalouksien lopettamisesta johtuu, että niiden jäsenet joutuvat korttijärjestelmän alaisiksi, saaden jauho- tai leipäannoksensa, ei kuten tä-

hän asti omista varastoistaan, vaan Elintarvelautakuntien varastoista. Kun kuitenkin Elintarvelautakunta ei ole ottaessaan omavaraistalouksien varastoja haltuunsa tilaisuudessa samalla kertaa antamaan niiden jäsenille leipäkortteja, on omavaraistalouksien jäsenille jätettävä korttien oikeuttama annosten määrä.

Leipäannosten pienentäminen.

Lisäksi on Kansanvaltuuskunta leipäviljan vähyyteen nähden ollut pakotettu ryhtymään kulutusta supistamaan. Päätöksellään 20 p:ltä viime maaliskuuta on Kansanvaltuuskunta määrännyt leipäannokset kaikkialla pienennettäväksi saman kuun 31 p:stä alkaen neljännesosalla, joten siis kutakin leipäkortin kuponkia vastaan siitä alkaen saa jakaa korkeintaan 50 gr. pehmeää leipää, 30 gr. kovaa leipää tai 35 gr. jauhoja tai ryynejä.

Tämän toimenpiteen kautta saadaan syömävilja riittämään tuntuvasti kauemman aikaa kuin muuten eikä se vielä tule tuottamaan voittamatonta häitää ihmisten työteholle, vaikkakin tyytymättömyys varsinkin maatyöläisten keskuudessa sen johdosta saattaa ensi aluksi kohota. Esimerkin vuoksi mainittakoon tässä, että Helsingin kaupungin Elintarvelautakunta on jo viime syyskesästä alkaen leivän valmistukseen käyttänyt 50% perunajauhoja ja multa lisäaineita sekä nyt jo usean viikon aikana helsinkiläisille jakanut leipää vain puolet annoksen määrästä. Samoin on täytynt monen muunkin

kulutuskeskuksen Elintarvelautakunnan menetellä.

Elintarvepulan yhä kärjistyessä saattaa käydä mahdolliseksi, että Kansanvaltuuskunnan täytyy vieläkin pienentää leipäannoksien määrää.

Koska kevätkylvöön varattu siemen ehdottomasti on säästettävä, eikä missään tapauksessa sallita käyttää ja kun omavaraistalouksien lopettamisen ja leipäannosten pienentämisen jälkeen kuluttajat joutuvat entistään suurempaan kiusaukseen ottaa siemenviljaa käyttöön syömäviljan lisäksi, on Elintarvelautakunnan tarkoin valvottava, ettei kukaan saa koskea ohran ja kauran siemeneen ja tämän valvonnan helpoitamiseksi joko otettava kaikki siemenvilja säilytettäväkseen omissa varastoissaan tai jättäen sen asianomaiseen aitaan, sinetöitävä säkit tai laarit Elintarvelautakunnan sinetillä tai otettava vilja-aitan avaimet haltuunsa ja sitten kylvöaikana annettava siemenvilja kylväjän käytettäväksi ja valvottava että myöskin kaikki siemen tulee peltoihin pannuksi.

Koska Elintarveosastolle saapuu lukuisia kyselyjä ja anomuksia Elintarvelautakunnilta vähennetyn korttiansiannon lisäämiseksi, saamme tässä ilmoittaa, että kaikki poikkeuksia tarkoittavat anomukset näissä asioissa ovat alvan tarpeettomia, sillä niihin ei voida suostua sen takia, että maassa olevat viljavarat eivät anna myöden. Jos kulutetaan enemmän niin on luultavaa, että joudumme loppupuolella kulutuskautta näkemään nälkää.

Suomen Kansanvaltuuskunta.
Elintarveasiain Osasto.

